

Regelnevelij op de plukboerderij

Een paar oude veewagens dienen voor de opslag van materiaal en groenten. 'Dit is niet mooi, niet professioneel en bovenal niet legaal.'
— © Sebastian Steveniers

Plukboerderijen zijn aan een opmars bezig. Hoewel de korte keten wordt aangemoedigd, stoten veel nieuwe boeren op strenge regelgeving. 'Mensen die een initiatief starten met een mooie filosofie worden afgestraft.'

Klaas Maenhout

Maandag 24 juli 2023 om 05:00

•

Behalve komkommertijd is deze maand ook het perfecte moment voor courgettes, radijzen, andijvie, frambozen, cassis, barbarakers of het goudsbloemetje. In plukboerderij Grondig in het Oost-Vlaamse Heusden, een deelgemeente van Destelbergen, staan op vier hectare zo'n vijftig groenten- en een tiental fruitsoorten per rij gerangschikt. De een met netten overspannen, de ander met palen gestut. Tussen de bedden prijken de eerste zonnebloemen.

‘Dit is de zaligste periode van het jaar’, zegt Charlotte Cotman (35). Wekelijks komt ze met de fiets vanuit Gentbrugge naar de plukboerderij, vaak met haar kinderen. ‘Het is écht een hobby’, zegt ze. Ze snijdt verschillende soorten kruiden ‘om chimichurri (een saus uit de Zuid-Amerikaanse keuken, red.) mee te maken’. ‘Ik kookte altijd al graag, maar nu is het nog leuker. Dit is superlokaal, de korte keten. We weten precies waar alles vandaan komt.’

Ook de 53-jarige Manuella Noterdaeme komt om die reden hierheen. Ze is prinsessenboontjes aan het plukken. ‘Verse groenten van dichtbij? Heerlijk toch’, zegt ze. Ze is trots dat ze met nieuwe groenten leert koken, zoals boerenkool en warmoes. ‘En je ziet hoe alles groeit en rijpt. Voor mij is dit mijn tuin.’

Geïmproviseerd toilet

De plukboerderij is erg populair. 450 mensen hebben een abonnement om groenten te komen plukken, nog eens 150 mensen hebben een fruitabonnement. Een paar honderd gezinnen staan op de wachtlijst. ‘Op dit ogenblik voeden we 800 hoofden’, zegt Benny Van de Velde, een van de drie boeren van Grondig. ‘Onze deelnemers komen allemaal uit de buurt.’

Lees ook

[Wat kost een groenteabonnement?](#)

Tot drie jaar geleden stond hier maïs, vertelt Van de Velde. En dat al vijftientig jaar lang. ‘De grond, een natte akker, was volledig uitgeput. Nu kunnen we met onze vier hectare vier voltijdse lonen betalen. Zonder subsidies. Daar zijn we trots op.’

Maar voor de jonge boeren is niet alles rozengeur en maneschijn. Van de Velde wijst naar een paar oude veewagens en een geïmproviseerd hokje dat als toilet dient. ‘Hiermee behelpen we ons al drie jaar.’ In de ene veewagen staat hun belangrijkste werkmateriaal, in de andere kunnen

deelnemers groenten afhalen. 'Dit is geen duurzame situatie. Het is niet mooi, het is niet professioneel en bovenal is het niet legaal', zegt Van de Velde. 'Tegen 7 september moet dit allemaal weg, op last van dwangsommen. Hoe we dan moeten werken, weet ik niet.'

Zo'n 450 mensen hebben een abonnement om groenten te plukken in Grondig: 'Hier weten we precies waar alles vandaan komt.' — © Sebastian Steveniers

De boeren leven al jaren op gespannen voet met het gemeentebestuur. Ze kregen al snel een vergunning van het departement Landbouw en Visserij, maar botsen sindsdien op njets. De gemeente Destelbergen weigerde eerder een omgevingsvergunning, omdat constructies zoals een loods het landschappelijk waardevol gebied zouden aantasten.

Volgens de boeren is er te weinig kennis en begrip over de nieuwe vormen van landbouw. 'Met vijftig soorten gebruik je nu eenmaal meer materiaal en heb je dus meer infrastructuur nodig dan voor een akker maïs. Wij zijn ook niet blij met deze rommelige toestand. Het liefst van al staat hier een kleine schuur in natuurlijke materialen. We zijn daarover al drie jaar in gesprek met de gemeente. Hopelijk krijgen we voor ons nieuwste voorstel wel een vergunning.'

Materiaal in de regen

Veel nieuwe boeren botsen op de regelgeving, zegt Koen Dhoore. Hij is docent bij vormingscentrum Landwijzer en leidde de afgelopen jaren 200 jonge boeren op. 'Veel vernieuwende boerderijen hebben geen landbouwbedrijf dat thuis op hen staat te wachten om over te nemen. Ze kunnen alleen gronden krijgen die niemand wil of waar er ruimtelijk niets mogelijk is.'

[Lees ook](#)

Hoe zaai ik een tuinfeest?

Lokale besturen zijn volgens hem niet altijd mee met de rendabiliteit en de organisatie van zulke bedrijven. 'Vaak zijn ze bang dat er naast de basisinfrastructuur een woonfunctie komt. Niet verwonderlijk: de laatste vijftig jaar hebben we een grootschalige landbouw op poten gezet en is het landschap compleet vervuild. Maar nieuwe boeren betalen daar de prijs voor. Overal waar ik kom, zie ik materiaal in de regen staan omdat er geen vergunning is voor infrastructuur. Zijn jonge boeren dan criminelen?'

De situatie is herkenbaar voor Joost Eens van Oogstappel in Antwerpen. Het bedrijf huurt een terrein en stalt het rollend materieel onder een grote tent. 'Ik ben voorstander van strengere regels rond ruimtelijke ordening', zegt hij. 'Maar mensen die een initiatief starten met een mooie filosofie worden afgestraft.' Hij ziet heil in tijdelijke infrastructuur. 'Je kunt de belofte opnemen dat als de activiteit ooit stopt, alles moet worden afgebroken.'

Filip Van Goethem, 59, zou het zonde vinden mocht het project in Heusden verdwijnen. Met een mes snijdt hij enkele snijbloemen af. 'Een boeketje voor een jarige vrouw in het rusthuis', zegt hij. Van Goethem is straathoekwerker en helpt geregeld mee op het veld. 'Ik ben zelf opgegroeid op een kleine boerderij. Mijn grootouders stonden in voor hun eigen eten. De rest werd verkocht in een klein winkeltje. Je raakt dat niet kwijt. Ik ben al lang tot dit soort projecten aangetrokken. En hier kan ik te voet naartoe.'